

SESSION ORDINAIRE 2020-2021

12 JANVIER 2021

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RESOLUTION

**relative à l'utilisation gratuite des vélos
partagés Villo! jusqu'au 30 juin 2021
compte tenu de la crise Covid-19**

RAPPORT

fait au nom de la commission
de la Mobilité

par Mme Ingrid PARMENTIER (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : M. Ibrahim Dönmez, Mme Leila Agic, M. Julien Uyttendaele, Mmes Ingrid Parmentier, Isabelle Pauthier, Anne-Charlotte d'Ursel, MM. David Weytsman, Jonathan de Patoul, Marc Loewenstein, Youssef Handichi, Christophe De Beukelaer, Arnaud Verstraete, Mmes Cieltje Van Achter, Carla Dejonghe.

Membres suppléants : M. Jamal Ikazban, Mme Aurélie Czekalski.

Autres membres : MM. Fouad Ahidar, Emmanuel De Bock, Christophe Magdalijs, Mmes Els Rochette, Hilde Sabbe.

Voir :

Document du Parlement :

A-187/1 – 2019/2020 : Proposition de résolution

GEWONE ZITTING 2020-2021

12 JANUARI 2021

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende het gratis gebruik van de
deelfietsen Villo! tot 30 juni 2021, gelet op
de Covid 19-crisis**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Mobiliteit

door mevr. Ingrid PARMENTIER (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden: de heer Ibrahim Dönmez, mevr. Leila Agic, de heer Julien Uyttendaele, mevr. Ingrid Parmentier, mevr. Isabelle Pauthier, mevr. Anne-Charlotte d'Ursel, de heren David Weytsman, Jonathan de Patoul, Marc Loewenstein, Youssef Handichi, Christophe De Beukelaer, Arnaud Verstraete, mevr. Cieltje Van Achter, mevr. Carla Dejonghe..

Plaatsvervangers: de heer Jamal Ikazban, mevr. Aurélie Czekalski.

Andere leden: de heren Fouad Ahidar, Emmanuel De Bock, Christophe Magdalijs, mevr. Els Rochette, mevr. Hilde Sabbe.

Zie:

Stuk van het Parlement:

A-187/1 – 2019/2020: Voorstel van resolutie

I. Exposé introductif de M. Youssef Handichi, coauteur de la proposition de résolution

M. Youssef Handichi explique que la proposition de résolution s'inscrit dans le contexte de la crise sanitaire du covid-19. Tous les travailleurs ne peuvent jouir du télétravail, les étudiants et les écoliers doivent continuer à se rendre à leurs cours et les parents doivent déposer leurs enfants à l'école ou à la crèche. Pour tous ces déplacements, il faut privilégier une alternative aux transports en commun, dont certaines lignes sont surchargées et ne permettent pas d'observer les règles de distanciation sociale. Il est bon de tracer de nouvelles pistes cyclables, mais encore faut-il que tout le monde ait un accès facile à un vélo. Etant donné que de nombreux Bruxellois n'ont pas l'espace voulu pour entreposer un vélo chez eux, le système des vélos partagés est d'une grande importance.

Les auteurs de la proposition de résolution demandent dès lors au gouvernement de prendre les mesures nécessaires pour que les vélos partagés «Villo» soient temporairement gratuits, pour une période d'un an, et à tout le moins jusqu'au 30 juin 2021. Il s'agit de prolonger les effets de la gratuité exceptionnelle accordée pendant six mois par l'exploitant, JC Decaux. Il faut que tous les possesseurs d'une carte Mobib de la STIB reçoivent automatiquement un tel accès gratuit.

II. Discussion générale

M. Arnaud Verstraete partage le point de vue de M. Handichi selon lequel les vélos partagés auront un rôle croissant dans la mobilité bruxelloise. Ceci étant dit, il faut rappeler que les vélos «Villo» sont régis par un contrat conclu il y a une dizaine d'années entre la Région et l'entreprise publicitaire JC Decaux, qui court jusqu'en 2026. M. Verstraete a déjà affirmé à plusieurs reprises que ce contrat était défavorable à la Région, puisqu'il accorde à JC Decaux de vastes espaces publicitaires sur l'espace public, ayant bien plus de valeur marchande que la contrepartie, l'installation et l'entretien d'un système de vélos partagés. Malheureusement, le gouvernement ne peut modifier les termes de ce contrat avant son échéance. Une résiliation anticipée du fait de la Région serait très coûteuse.

Ces vélos partagés présentent toutefois des tarifs très abordables pour les usagers, en comparaison de leur coût réel, et ont une tarification progressive, qui incite à rouler peu de temps sur ces vélos, afin d'obtenir un fort taux de rotation. A contrario, si les «Villo» étaient gratuits, cet incitant disparaîtrait et rien n'encouragerait l'usager à ramener la bicyclette à une station. Cela mettrait en péril l'entièreté du système.

I. Inleidende uiteenzetting van de heer Youssef Handichi, indiener van het voorstel van resolutie

De heer Youssef Handichi licht toe dat het voorstel van resolutie past in de context van de Covid-19-gezondheids crisis. Niet alle werknemers kunnen telewerken, studenten en schoolkinderen moeten naar hun lessen blijven gaan en ouders moeten hun kinderen op school of op de kleuterschool afzetten. Voor al deze verplaatsingen moet de voorkeur worden gegeven aan een alternatief voor het openbaar vervoer, waarvan sommige lijnen overbelast zijn en het niet mogelijk maken de regels van de sociale afstand in acht te nemen. Het is een goed idee om nieuwe fietspaden aan te leggen, maar iedereen moet dan wel gemakkelijk toegang hebben tot een fiets. Aangezien veel Brusselaars niet de ruimte hebben om thuis een fiets te stallen, is het systeem van de deelfietsen van groot belang.

De indieners van het voorstel van resolutie vragen de regering dan ook de nodige maatregelen te nemen om het gebruik van de "Villo-deelfietsen" tijdelijk gratis te maken, voor een periode van een jaar, en ten minste tot 30 juni 2021. Het gaat erom de werking van de door de exploitant, JC Decaux, toegekende uitzonderlijke gratis gebruikperiode van zes maanden te verlengen. Alle houders van een MIVB-Mobib-kaart moeten automatisch dergelijke gratis toegang krijgen.

II. Algemene bespreking

De heer Arnaud Verstraete deelt het standpunt van de heer Handichi dat de deelfietsen een steeds grotere rol zullen hebben in de Brusselse mobiliteit. Dit gezegd zijnde, mag men niet vergeten dat de "Villo"-fietsen geregeld worden door een contract dat zo'n tien jaar geleden is gesloten tussen het Gewest en het reclamebedrijf JC Decaux, dat loopt tot 2026. De heer Verstraete heeft al meermaals gezegd dat dit contract ongunstig is voor het Gewest, aangezien het JC Decaux enorme advertentieruimte in de openbare ruimte toekent, die veel meer marktwaarde heeft dan de tegenprestatie, de installatie en het onderhoud van een systeem van deelfietsen. Helaas kan de regering de voorwaarden van dit contract niet wijzigen voordat het afloopt. Vroegtijdige beëindiging door het Gewest zou zeer prijzig zijn.

De tarieven voor het gebruik van deze deelfietsen zijn echter zeer betaalbaar voor de gebruikers, in vergelijking met de werkelijke kostprijs, en zijn progressief, wat de gebruikers aanmoedigt om gedurende een korte periode op deze fietsen te rijden om zo een hoge rotatiegraad te bereiken. Als de "Villo"-fietsen daarentegen gratis waren, zou deze stimulans verdwijnen en zou de gebruiker geen enkele stimulans meer hebben om de fiets terug te brengen naar een station. Dit zou het hele systeem in gevaar brengen.

En outre, ces vélos ont déjà été rendus exceptionnellement gratuits durant 6 mois, à partir du premier confinement, ce qui a permis d'obtenir 8000 usagers supplémentaires.

Rendre des transports gratuits, comme le demande le groupe PTB, a un coût pour la société. Or, les moyens publics sont limités. Sans parler des risques accrus de vandalisme sur les vélos, à cause d'une perception de baisse de valeur du bien considéré, et de la distorsion de concurrence, qui dissuaderait d'autres sociétés actives dans la micro-mobilité partagée de venir s'implanter à Bruxelles. Les conditions de la concurrence doivent rester équitables.

Mme Ingrid Parmentier promeut également toutes les mesures qui mettent un maximum de Bruxellois en selle. La gratuité peut sembler séduisante mais n'est pas toujours la formule la plus intéressante. Des mesures ciblées pour aider les publics qui n'ont réellement pas les moyens d'accéder à l'usage ou la possession d'un vélo sont préférables, ce qui permet d'éviter un effet d'aubaine.

A cet égard, la mise en place d'un leasing vélo social, annoncée par la ministre Van den Brandt, est très positive. Des personnes qui sont réellement dans le besoin auront un vélo à leur disposition et bénéficieront de cours d'initiation.

Le prix de l'abonnement Villo est raisonnable et la première demi-heure est gratuite, ce qui permet déjà de parcourir une bonne distance. Une gratuité totale aurait comme conséquence que la rotation des vélos se ferait probablement moins bien, puisqu'il n'y aurait pas de motivation à rentrer le vélo en station. De plus, la gratuité s'accompagne parfois d'un manque de respect pour le service qui est offert.

L'oratrice rejoint donc les arguments de M. Verstraete. La Région n'a pas prévu à son budget 2021 des dépenses destinées à compenser le manque à gagner que représenterait pour JC Decaux la gratuité de ces vélos.

M. Ibrahim Dönmez abonde dans le même sens. Accorder la gratuité des « Villo » anéantirait la concurrence des autres marques de vélos partagés, dont le Bruxellois « Billy Bikes ». Les vélos partagés en « free floating » présentent aussi un net inconvénient par rapport aux « Villo », à savoir l'absence de couverture de l'ensemble du territoire bruxellois. L'intervenant le déplore depuis longtemps. Cette situation doit s'améliorer. Pour ce faire, chaque opérateur de vélos partagés doit fournir à Bruxelles Mobilité la documentation adéquate, pour pouvoir analyser les flux de mobilité. On peut regretter que JC Decaux ne soit pas soumis à la même obligation.

Il faut mettre à profit les quelques années avant le terme de la convention avec JC Decaux pour réfléchir à ce que sera la mobilité partagée de demain, sans une publicité foisonnante en contrepartie. Il faut que Bruxelles soit une ville accueillante pour tous les opérateurs de micro-mobilité. Or, la proposition examinée semble véhiculer le message que La Région entend tuer dans l'œuf toute autre initiative que

Bovendien werden deze fietsen al 6 maanden lang uitzonderlijk gratis ter beschikking gesteld, vanaf de eerste lockdown, wat resulteerde in 8.000 extra gebruikers.

Het aanbieden van gratis vervoer, zoals gevraagd door de PTB-fractie, brengt kosten met zich mee voor de samenleving. De overheidsmiddelen zijn echter beperkt. Om nog maar te zwijgen van het verhoogde risico op vandalisme op de fietsen, als gevolg van een perceptie van waardedaling van het goed in kwestie, en de concurrentievervalsing, die andere bedrijven die actief zijn op het gebied van gedeelde micromobilititeit ervan zou weerhouden om zich in Brussel te vestigen. De concurrentievoorwaarden moeten gelijk blijven.

Mevrouw Ingrid Parmentier promoot ook alle maatregelen die zoveel mogelijk Brusselaars in het zadel helpen. De kosteloosheid kan verleidelijk lijken maar het is niet altijd de meest interessante formule. Gerichtte maatregelen voor een publiek dat niet de middelen heeft om gebruik te maken van een fiets of om een fiets te bezitten, zijn verkieslijker, want zo wordt ook een mattheuseffect voorkomen.

In dit verband is de aankondiging van minister Van den Brandt van de invoering van een "sociale leasing" van fietsen, zeer positief. Wie echt in nood zit, zal een fiets kunnen gebruiken en zal initiatielessen krijgen.

"Villo" biedt zeer betaalbare tarieven, waarbij het eerste halfuur gratis is, en er kan dus een behoorlijke afstand afgelegd worden. Totale kosteloosheid zou als gevolg hebben dat de rotatie minder goed zou zijn, omdat er te weinig stimulans is om de fiets terug te brengen. Bovendien leidt kosteloosheid soms tot een gebrek aan respect voor de aangeboden dienst.

De spreekster is het dan ook eens met de argumenten van de heer Verstraete. Het Gewest heeft in zijn begroting 2021 geen uitgaven opgenomen ter compensatie van het inkomensverlies dat JC Decaux zou lijden als deze fietsen gratis zouden zijn.

De heer Ibrahim Dönmez is het daarmee eens. Het gratis aanbieden van "Villo"-fietsen zou de concurrentie van andere merken van gedeelde fietsen, waaronder de Brusselse "Billy Bikes", teniet doen. Fietsen die gedeeld worden in "free-floating" hebben ook een duidelijk nadeel ten opzichte van "Villo"-fietsen, namelijk het gebrek aan dekking van het hele Brusselse grondgebied. De spreker betreurt dit al lang. Deze situatie moet verbeteren. Daartoe moet elke aanbieder van deelfietsen Brussel Mobilititeit de nodige documentatie bezorgen, zodat de mobiliteitsstromen kunnen worden geanalyseerd. Het is betreurenswaardig dat JC Decaux niet aan dezelfde verplichting is onderworpen.

De paar jaar voor het einde van de overeenkomst met JC Decaux moeten worden gebruikt om na te denken over hoe de gedeelde mobiliteit van morgen eruit zal zien, zonder dat daar veel publiciteit tegenover staat. Brussel moet een gastvrije stad zijn voor alle micro-mobiliteitsoperatoren. Het voorliggende voorstel lijkt echter de boodschap over te brengen dat het Gewest van plan is elk ander initiatief dan

« Villo ».

M. Marc Loewenstein souligne lui aussi qu'il s'impose de respecter la convention entre la Région et JC Decaux. Le gouvernement ne peut pas décider unilatéralement que « Villo » rende son service gratuit, ce que semble ignorer cette proposition de résolution. Quand bien même la Région financerait cette gratuité, le budget ne prévoit pas une telle dépense en 2021. Pour donner plus de poids à cette proposition de résolution, qui ressemble plutôt à un effet d'annonce, l'auteur aurait pu déposer un amendement au budget pour financer cette gratuité, ce qu'il n'a pas fait.

Enfin, « Villo » est un service de micro-mobilité parmi d'autres. Il ne serait absolument pas équitable que le gouvernement soutienne une gratuité pour Villo sans tenir compte de l'ensemble des acteurs de micro-mobilité à Bruxelles. Pour ces motifs, M. Loewenstein votera contre la proposition.

M. Christophe De Beukelaer s'opposera aussi à cette proposition, car elle accorde un privilège à « Villo », alors que la Région apporte déjà un soutien démesuré à JC Decaux, pour un service qui n'est pas à la hauteur, pendant que d'autres entreprises de micro-mobilité se démènent, sans subsides, pour livrer de meilleures prestations. Accorder une aide financière régionale supplémentaire à « Villo » serait indécent.

On peut d'ailleurs se réjouir d'entendre certains membres de la majorité affirmer que la gratuité d'un service public a un coût pour la collectivité. Il faudra s'en souvenir à l'heure de parler du projet d'accorder la gratuité du réseau de la STIB à tout ou partie des usagers.

Enfin, M. De Beukelaer conteste les propos de M. Verstraete selon lesquels le contrat entre la Région et JC Decaux ne peut être renégocié avant terme. On peut faire pression sur cette entreprise, mais il faut au préalable pouvoir estimer le montant des revenus publicitaires engendrés par cette convention. Malheureusement, la ministre Van den Brandt n'a jamais voulu s'engager sur cette voie.

M. David Weytsman partage ce point de vue. Il est évident que les vélos, scooters, voitures et trottinettes partagés ont un rôle essentiel dans la mobilité d'aujourd'hui, mais le député croit bien davantage à un partenariat public-privé qu'à la gratuité des services.

Mme Cieltje Van Achter votera également en défaveur de la proposition. Accorder la gratuité des « Villo » aurait plus d'effets néfastes que de bénéfices. Ce serait en outre accorder un soutien indu à JC Decaux, dont le service n'est pas à la hauteur des espérances. La députée est curieuse de voir si la période exceptionnelle de gratuité de ces vélos aura des effets durables en termes de nombre d'abonnés.

M. Youssef Handichi regrette ces commentaires négatifs à l'égard de la proposition de résolution, qui n'a d'autre but

"Villo" in de kiem te smoren.

De heer Marc Loewenstein benadrukt ook dat de overeenkomst tussen het Gewest en JC Decaux moet worden nagekomen. De regering kan niet eenzijdig beslissen dat "Villo" zijn dienst gratis moet verlenen, wat dit voorstel van resolutie lijkt te negeren. Zelfs als het Gewest deze gratis dienst zou financieren, voorziet de begroting niet in dergelijke uitgaven in 2021. Om dit voorstel van resolutie, dat eerder iets weg heeft van een aankondigingseffect, meer gewicht te geven, had de indiener een begrotingsamendement kunnen indienen om dit gratis aanbod te financieren, wat hij niet heeft gedaan.

Tot slot is "Villo" een dienst van micromobiliteit zoals een ander. Het zou absoluut niet billijk zijn dat de regering een kosteloosheid voor Villo zou ondersteunen zonder rekening te houden met alle andere micromobiliteitsactoren in Brussel. Om deze redenen zal de heer Loewenstein tegen het voorstel stemmen.

De heer Christophe De Beukelaer zal zich verzetten tegen dit voorstel aangezien het een privilege toekent aan "Villo", terwijl het Gewest reeds een buitensporige steun verleent aan JC Decaux, voor een dienstverlening die niet eens voldoet terwijl andere ondernemingen voor micromobiliteit zich uit de naad werken om zonder subsidies betere prestaties te leveren. Een bijkomende gewestelijke steun verlenen aan "Villo" zou onbetamelijk zijn.

We kunnen overigens blij zijn te horen dat bepaalde leden van de meerderheid bevestigen dat de kosteloosheid van een openbare dienstverlening een kostprijs heeft voor de maatschappij. Laten we daaraan denken wanneer we praten over het project om het MIVB-net gratis te maken voor alle of voor een deel van de gebruikers.

Tot slot betwist de heer De Beukelaer de woorden van de heer Verstraete volgens welke het contract tussen het Gewest en JC Decaux niet voortijdig heronderhandeld kan worden. Men kan druk uitoefenen op deze onderneming maar we moeten vooraf het bedrag van de door de overeenkomst gegenereerde reclame-inkomsten ramen. Jammer genoeg heeft minister Van den Brandt deze weg nooit willen inslaan.

De heer David Weytsman deelt dit standpunt. Vanzelfsprekend hebben gedeelde fietsen, scooters, voertuigen en steps een essentiële rol in de mobiliteit van vandaag maar de volksvertegenwoordiger denkt eerder aan een publiek-privaat partnerschap dan aan de kosteloosheid van de diensten.

Mevrouw Cieltje Van Achter zal het voorstel ook niet steunen. De kosteloosheid van de "Villo" toekennen zou meer nadelen dan voordelen opleveren. Dit zou een onbehoorlijke steun aan JC Decaux verlenen, waarvan de dienstverlening niet aan de verwachtingen voldoet. De volksvertegenwoordigster is benieuwd of de uitzonderlijke periode van kosteloosheid van deze fietsen duurzame effecten zal hebben op het aantal geabonneerden.

De heer Youssef Handichi betreurt de negatieve commentaren ten aanzien van dit voorstel van resolutie dat als

que de mettre en exergue une alternative aux transports en commun engorgés, sans vouloir entrer dans les débats idéologiques sur les effets de la gratuité d'un service. Pourtant, l'exemple de Dunkerque, où les transports en commun sont gratuits, démontre bien que cela n'a pas accru le vandalisme. Les Dunkerquois se sont approprié leur réseau grâce à cela.

III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif et votes

Les considérants et les tirets du dispositif ne suscitent aucun commentaire

Vote

Le premier considérant est rejeté par 13 voix contre 1.

IV. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

La proposition de résolution, dans son ensemble, est rejetée par 13 voix contre 1.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Ingrid PARMENTIER

La Présidente de séance

Carla DEJONGHE

enig doel heeft een alternatief naar voren te brengen voor het verzadigd openbaar vervoer zonder in ideologische debatten rond de effecten van de kosteloosheid van een dienstverlening te willen treden. Hij haalt het voorbeeld aan van Duinkerke waar het openbaar vervoer gratis is en er geen verhoging van het vandalisme werd vastgesteld. De inwoners van Duinkerke hebben zich dankzij dit hun netwerk eigen gemaakt.

III. Bespreking van de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte en stemmingen

De consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte lokken geen enkele commentaar uit.

Stemming

De eerste considerans wordt verworpen met 13 stemmen tegen 1.

IV. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel verworpen met 13 stemmen tegen 1.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

Ingrid PARMENTIER

De Voorzitter van de vergadering

Carla DEJONGHE